

Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Słowa z uśmiechem* kl. 6

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział 1. Światy wyobraźni					
„Słowa na cenzurowanym”. Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika</i> oraz <i>Pałac Snów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów powieści formułuje pytania na wskazany temat konfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniami zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje bohaterów buduje zróżnicowane pytania opisuje reakcje bohaterów dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań objaśnia założenia projektu przedstawionego w tekście wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna dobiera trafne argumenty w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej tworzy uporządkowany zestaw pytań ocenia założenia projektu przedstawionego w utworze odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego
„Okręgi, kule i trójkąty... Ortograficzna strefa tajemnic”. Pisownia wyrazów z ó i u	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z ó i u 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z ó i u w zestawie ortogramów zawartych 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni ó i u, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 		w ćwiczeniach	w ćwiczeniach	wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ó i u
„Dziwne postacie z czasownikiem poznacie”. Powtórzenie wiadomości o czasowniku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika rozpoznaje nieosobowe formy czasownika rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika tworzy formy różnych czasów czasownika odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na <i>-no, -to</i> poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na <i>-no, -to</i> i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			czasownika		
„Co za czasy! Co za obyczaje!”. Dialog – rady dla piszących. Maria Krüger, <i>Godzina pąsowej róży</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje krótko bohaterkę tekstu • wyszukuje w tekście informacje na temat dawnej szkoły • wskazuje w tekście kwestie bohaterów i słowa narratora • podaje przykłady uzupełnień dialogowych z tekstu • zna funkcje znaków interpunkcyjnych w zapisie rozmowy • przy niewielkim wsparciu nauczyciela zapisuje dialog 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii • omawia różnice między szkołą dawną i współczesną • zna funkcje dialogu w tekście literackim • rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się • zapisuje dialog, korzystając z rad zmieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różne elementy świata przedstawionego • wyraża opinię o szkole w różnych epokach • wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej • używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć • zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych 	<ul style="list-style-type: none"> • w opisie bohatera uwzględni wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń • przytacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole • analizuje informacje zawarte w wypowiedziach dialogowych • rozpoznaje różne informacje zawarte w uzupełnieniach dialogowych • zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje bezbłędny językowo dialog – oryginalny pod względem treści i stylu
„Od myślenia głowa nie boli”. Trudne formy czasowników	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym i stara się je stosować • zna zasady pisowni <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym • stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym • stosuje zasady pisowni - <i>źć</i>, <i>-ść</i>, <i>-ąć</i> w zapisie 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym • poprawnie zapisuje zakończenia 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> z czasownikami i stara się je stosować dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników dostrzega trudności w odmianie wybranych czasowników użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni -źć, -ść, -qć w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zakończeń bezokolicznika poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> bezokolicznika korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny
<p>„Pieśń ujdzie cało”. Opowiadanie z dialogiem – rady dla piszących. Dorota Terakowska, <i>Córka Czarownicy</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód zna pojęcie <i>literatura fantastyczna</i> zapisuje prosty dialog przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem 	<ul style="list-style-type: none"> podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia posługuje się ze zrozumieniem terminami <i>plener, kadr</i> wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polega zło wyrządzone przez najeźdźców formułuje precyzyjne wskazówki na temat elementów scenografii interpretuje słowa pieśni redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury fantastyki redaguje bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem – oryginalne pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
				i elementami opisu	
„Gdyby babcia miała wąsy... Nie jest tak źle. Zastanów się”. Tryby czasowników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika
„To się wie...”. Konstrukcje z zaimkiem zwrotnym się	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny się zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym się 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje formy zaimka zwrotnego się w sytuacjach typowych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem się i bez niego poprawnie stosuje zaimek zwrotny się 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje zaimka zwrotnego się w różnych konstrukcjach składniowych 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym się w sytuacjach nietypowych
„Gdyby nie było marzeń...”. Pisownia cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z cząstkami -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje cząstki -bym, -byś -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego 				
„Komu tygrys, komu?... bo idę do domu”. Jean-Pierre Davids, <i>Mały Księżę odnaleziony</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>reklama</i> wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych tworzy prosty tekst o charakterze reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa <i>reklama</i> rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst o charakterze reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> operuje słownictwem związanym z reklamą rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym używa w tekście o charakterze reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo tekst o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe
„W galaktycznych przestworzach”. Janusz Christa, <i>Kajtek i Koko w kosmosie</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa na schemacie czas życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>literatura fantastyczno-naukowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje tytułowych bohaterów komiksu wskazuje motywy wykorzystane w komiksie objaśnia pojęcie <i>literatura fantastyczno-naukowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu określa problematykę utworów komiksowych wyszukuje w tekście neologizmy wskazuje rekwizyty 	<ul style="list-style-type: none"> zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter określa funkcję neologizmów wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy scenariusz filmowy w konwencji s.f. – oryginalny pod względem treści i stylu twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich funkcji w literaturze s.f.

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			charakterystyczne dla s.f.	w konwencji s.f.	w swoich wypowiedziach na temat świata przedstawionego komiksu
„Rzeczowniki w krainach zwykłych i fantastyki”. Powtórzenie wiadomości o rzeczownikach	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczowniki osobowe</i> i <i>nieosobowe</i> tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni
„Gry z konwencją”. Stanisław Lem, <i>Bajka o maszynie cyfrowej, co ze</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji porządkuje zdarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> ustala czas akcji wyszukuje informacje w tekście wskazuje elementy 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, kim są bohaterowie tekstu, relacjonuje pojedynek maszyny i człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy notatkę encyklopedyczną używa ze zrozumieniem słowa absurd 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia intertekstualny charakter opowiadania redaguje bezbłędne językowo opowiadanie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>smokiem walczyła</i>	<ul style="list-style-type: none"> w kolejności chronologicznej wyszukuje w tekście neologizmy wymienia wybrane cechy klasycznej baśni 	komizmu w utworze <ul style="list-style-type: none"> wymienia większość cech klasycznej baśni 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia inwencję autora w tworzeniu neologizmów wskazuje podobieństwa oraz różnice między baśnią a utworem Stanisława Lema 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje przesłanie utworu 	s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod względem treści i stylu
„W zabawowej poradni językowej”. Nietypowe rzeczowniki	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje jako rzeczowniki wyrazy oznaczające rzeczy, które mają cechę określoną za pomocą liczb, np. <i>setka</i>, <i>ósemka</i> dostrzega trudności w tworzeniu form rzeczowników odmieniających się według odmiennych reguł 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu <i>oko</i>, <i>ucho</i> – w zależności od znaczenia tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie nietypowych rzeczowników sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny
„Żegluj, żeglarzu!”. Pisownia wyrazów z rz i ż	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni rz i ż, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz i ż

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Puk, puk, to ja... twoja wyobraźnia...”. Zbigniew Herbert <i>Pudełko zwane wyobraźnią</i>	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze zna pojęcie <i>adresat wiersza</i> określa nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazu poetyckiego określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza objaśnia przenośne znaczenia w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst poetycki inspirowany wierszem Zbigniewa Herberta – oryginalny pod względem treści i formy
„Opisuję i oceniam. Dobre na lepsze zamieniam”. Stopniowanie przymiotników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy określa liczbę i rodzaj przymiotników zna stopnie przymiotnika stopniuje przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika określa przypadki przymiotników wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach objaśnia funkcję stopni przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni
„Chaos i harmonia”. Pisownia wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział 2. Wartości poszukiwane					
„Odkrywanie prawdy o talentach”. Ewangelia wg św. Mateusza <i>Przypowieść o talentach</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie przypowieść • określa cechy i postawy bohaterów przypowieści • wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście • ocenia zachowanie pana wobec sług • rozumie znaczenia słów i pojęć: <i>drugie dno</i>, <i>prawdy moralne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści • analizuje problem winy i kary • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści • określa cechy fabuły przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia znaczenia słowa <i>talent</i> • objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego • omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych • w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Ortografia na szklanym ekranie”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Humorystyczne i bardzo sceptyczne”.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przysłówki wśród innych części mowy • rozpoznaje związki 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki • zestawia przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówków 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Stopniowanie przysłówków	przysłówka z czasownikiem <ul style="list-style-type: none"> zna stopnie przysłówka stopniuje przysłówki 	o przeciwstawnym znaczeniu <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu 	przysłówkiem <ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję stopni przysłówka 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach 	dotyczące znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad ich pisowni
„Kto ma uszy do słuchania, niechaj słuca”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o siewcy</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście rozumie znaczenie pojęcia <i>przesłanie utworu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści określa cechy fabuły przypowieści odczytuje podstawowe treści ukryte przycza i objaśnia przesłanie przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych
„Mieć olej... w głowie”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o pannach roztropnych i nierozsądnych</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście zna cechy przypowieści jako gatunku literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści określa cechy fabuły przypowieści odczytuje podstawowe treści ukryte przycza i objaśnia przesłanie przypowieści wskazuje w tekście cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Opowieść	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę, odbiorcę 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przenośne 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
z podwójnym dnem”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<p>przedstawione w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia zachowanie bohaterów 	<p>oraz cechy fabuły przypowieści</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postawy bohaterów przycząca i objaśnia przesłanie przypowieści 	<p>znaczenia elementów świata przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym objaśnia współczesne znaczenie słowa <i>samarytanin</i> 	<p>tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych</p> <ul style="list-style-type: none"> w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Błądzić jest rzeczą ludzką”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o synu marnotrawnym</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<p>odtworza wydarzenia przedstawione w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia zachowanie syna marnotrawnego, starszego brata i ojca zapoznaje się z pojęciem <i>symbol</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje i ocenia postawy bohaterów przypowieści przycząca i objaśnia przesłanie przypowieści określa cechy fabuły przypowieści rozumie znaczenie pojęcia <i>symbol</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym bierze udział w dyskusji na temat wybaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania prowadzi dyskusję
„W muzealnej sali liczbom miejsce dali”. Typy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy odróżnia liczebniki główne od porządkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określanego rzeczownika rozpoznaje liczebniki 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone	podmiot • stosuje prawidłowe formy liczebników	w swoich wypowiedziach	liczebników
„Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”. Ignacy Krasicki <i>Przyjaciele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje tytuły ilustracji w formie równoważników zdań • dostrzega uosobienia w tekście • umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego hasła • zna pojęcie <i>moralek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza właściwe fragmenty tekstu • wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach • ocenia postępowanie bohaterów • formułuje pouczenie wynikające z utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową • poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów • zna pojęcie <i>ironia</i> • uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje interpretację głosową kwestii wypowiedzianych przez bohaterów tekstu • wskazuje fragment tekstu o charakterze podsumowania • dostrzega ironiczny charakter epitetu <i>serdeczny</i> • formułuje poprawną i bogatą językowo wypowiedź zawierającą opinię na temat przyjaźni 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy scenariusz krótkiego filmu inspirowanego bajką Ignacego Krasickiego – oryginalny pod względem treści i stylu
„Drogę Królewską przemierzamy i przeszkody omijamy”. Trudne formy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia liczebniki proste od złożonych • dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie odmienia liczebniki wielowyrzowe 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników
„I śmiech niekiedy może być nauką”.	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega komizm w bajkach 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>komizm</i> • określa cechy charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia, na czym polega komizm w wybranych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje różne rodzaje komizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinię na temat wartości przedstawionych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Ignacy Krasicki <i>Lew pokorny, Szczer i kot, Wół i mrówka, Żółw i mysz, Malarze, Mądry i głupi</i>	<ul style="list-style-type: none"> wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie zna pojęcie <i>kontrast</i> rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich omawia morał wybranej bajki 	bohaterów zwierzęcych w bajkach <ul style="list-style-type: none"> wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią 	bajkach <ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>alegoria</i> używa skontrastowanych epitetów w wypowiedzi na temat bajek wskazuje cechy bajki na przykładzie wybranych utworów Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek objaśnia funkcję kontrastu w bajkach wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek 	w bajkach Ignacego Krasickiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Ktoś, kto innych zastępuje, na szacunek zasługuje”. Zaimki i ich znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zaimek</i> rozpoznaje niektóre <i>zaimki</i> wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy stosuje poprawne formy zaimków odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni
„Tu i ówdzie, siaki, owaki... Enigmatycznie, ale praktycznie”. Trudne formy zaimków	<ul style="list-style-type: none"> wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów
„Nosila czapla razy kilka...”. Ignacy Krasicki <i>Czapla ryby</i>	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia w tekście informacje ważne od 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza plan najważniejszych zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem słów <i>manipulacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędną językowo oraz formalnie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>i rak, Kruk i lis</i>	informacji drugorzędnych • podejmuje próby przekształcenia zdań złożonych na pojedyncze oraz zastępowania słów i wyrażen szczegółowych ogólnymi • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze notatkę	• przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi • redaguje notatkę, korzystając z rad w podręczniku	w bajce • uogólnia przesłanie bajki za pomocą trafnie dobranego przysłowia • redaguje poprawną językowo i stylistycznie notatkę	i <i>hipokryzja</i> w wypowiedzi na temat działań głównej bohaterki • wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych • redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę	notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu
„Gdy złodzieje rozrabiają, detektywi pracę mają”. Przyimki	• rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy • rozpoznaje przyimki proste i złożone • wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe	• tworzy przyimki złożone • wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika • rozpoznaje przyimki funkcjonujące tylko w wyrażeniach przyimkowych	• używa poprawnych wyrażen przyimkowych w celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności • odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak przyimek od wyrażen w funkcji przysłówka	• poprawnie zapisuje przyimki złożone • poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe • funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażen przyimkowych oraz ich funkcji
„Dla zdrowia i urody”. Pisownia przyimków i wyrażen przyimkowych	• wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności	• zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych i stara się je stosować	• stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych • korzysta ze słownika ortograficznego				pisowni łącznej i rozdzielnej przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych
„Pomiędzy bajkami i bajkopisarzami”. Spójniki	• zna pojęcie <i>spójnik</i> • rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy	• wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków	• objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych	• funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych
„Czasami cuda się zdarzają...”. Adam Mickiewicz <i>Powrót taty</i>	• wskazuje analogie między fragmentami tekstu a ich ilustracją • objaśnia czas zdarzeń przywołanych przez jednego z bohaterów • przedstawia bohaterów • wyodrębnia wypowiedzi bohaterów • rozpoznaje typy zdań wypowiedzianych przez	• odtwarza główne wydarzenia utworu • dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń • opisuje zachowanie skontrastowanych postaci • zna pojęcie <i>monolog</i>	• porządkuje wydarzenia według podanego schematu • zna pojęcie <i>retrospekcja</i> • objaśnia przemianę bohatera • nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci	• charakteryzuje sposób prowadzenia narracji • określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze • omawia wartości wyeksponowane w tekście • przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi	• opracowuje scenariusz inscenizacji ballady Adama Mickiewicza – oryginalny pod względem treści i stylu

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	bohaterów ballady				
„Emocji bez liku? Słów poszukaj w słowniku”. Wykrzyknik	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>wykrzyknik</i> jako część mowy rozpoznaje wykrzykniki w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedzi odpowiednimi wykrzyknikami wie, że wykrzyknik nie wchodzi w związki wyrazowe w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> używa wykrzykników w wypowiedziach rozpoznaje funkcje wykrzykników 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje wykrzykników poprawnie zapisuje wykrzykniki 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze artystycznym
„Z pewnością lub z niedowierzaniem. Czy to się stanie?” Partykuła	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>partykuła</i> rozpoznaje partykuły w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym celu 	<ul style="list-style-type: none"> używa partykuł w wypowiedziach rozpoznaje funkcje partykuł 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje partykuł poprawnie zapisuje partykuły 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi
„Raj utracony”. Juliusz Słowacki <i>W pamiętniku Zofii Bobrówny</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst, notatkę biograficzną oraz przypisy określa uczucia osoby mówiącej porównuje poetycki obraz ojczyzny z dziełami malarskimi recytuje tekst wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje autora, osobę mówiącą oraz adresatkę wiersza określa uczucia osoby mówiącej za pomocą wyrazów bliskoznacznych wskazuje zdrobnienia i określa ich funkcję recytuje tekst wiersza, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersz, uwzględniając kontekst biograficzny rozpoznaje środki stylistyczne tworzące obrazy poetyckie objaśnia, czym dla poety była ojczyzna artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji recytuje tekst, podkreślając odpowiednią 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przenośnym używa ze zrozumieniem słów <i>nostalgia</i>, <i>idealizacja</i> w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej określa funkcję przypisywaną przyrodzie w wierszu głosowo interpretuje 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje projekt organizacyjny wystawy fotograficznej dotyczącej małej ojczyzny redaguje bezbłędny językowo wpis do pamiętnika – oryginalny pod względem treści i stylu

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			modulacją nastrój wiersza	tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	
„Ostatnia bitwa generała”. Juliusz Słowacki <i>Sowiński w okopach Woli</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst, przypisy i zapoznaje się z kontekstem historycznym utworu przedstawia bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o wydarzeniach ukazanych w utworze opisuje bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat utworu opisuje postawę bohatera utworu przedstawia i uzasadnia swoje zdanie wskazuje użyte w utworze środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsce akcji ocenia postawę bohatera utworu objaśnia znaczenie legendy literackiej określa funkcję użytych środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie obrazów poetyckich porównuje Leonidasa z generałem Sowińskim
„Tęsknota za światem utraconym?” Anna Kamieńska <i>Prośba</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst poetycki zapoznaje się z pojęciem <i>hymnu</i> rozpoznaje modlitewny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obrazy poetyckie w utworze opisuje nastrój wiersza wymienia cechy hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia określa, czy tekst jest hymnem i uzasadnia swoje zdanie zestawia wartości i antywartości 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje funkcję apostrofy wyjaśnia znaczenie metafor przygotowuje chmurę słów inspirowanych wierszem 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu
„Nie wszystko jest identyczne... Nie wszyscy są tacy sami... Nie bójmy się odmienności!”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
mowy	przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, stara się je stosować • korzysta ze słownika ortograficznego				pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy
„Z dłonią w dłoni, z sercem przy sercu”. Tadeusz Różewicz, <i>Przepaść</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat bohaterki wiersza podaje skojarzenia z wyrazem <i>przepaść</i> określa znaczenie gestu podania ręki zna pojęcie <i>sytuacja liryczna</i> rozpoznaje wiersz biały 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje na temat bohaterki wiersza dopasowuje pojęcia do dwóch przestrzeni literackich w wierszu analizuje uczucia przeżywane przez bohaterkę wiersza wskazuje cząstkę wiersza ujawniającą obecność osoby mówiącej zna cechy wiersza białego 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w wierszu obrazy ukazujące świat objaśnia różnice między przestrzeniami w wierszu przedstawia uczucia przeżywane przez bohaterkę objaśnia pojęcie <i>sytuacja liryczna</i> w odniesieniu do wiersza Tadeusza Różewicza analizuje budowę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obrazy poetyckie z wiersza i nadaje im tytuły objaśnia znaczenia przenośni poetyckich przedstawia refleksje na temat problemu poruszanego w utworze określa wartości istotne dla osoby mówiącej proponuje interpretację głosową utworu 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje refleksje na temat problemu poruszonego w wierszu w formie swobodnego tekstu – oryginalnego pod względem treści i stylu objaśnia związki między warstwą formalną i znaczeniową tekstu
Rozdział 3. Małe filozofowanie					
„Co było pierwsze, jajko czy kura?... czyli przygoda z filozofią”. Isaac Bashevis Singer,	<ul style="list-style-type: none"> redaguje ogłoszenie na temat bohatera zapisuje rozmowę na temat usposobienia i zwyczajów bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zdarzeniach wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje relacje na temat bohatera rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowuje zdarzenia z tekstu za pomocą właściwego przysłowia opisuje bohatera, wprowadzając elementy 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu przedstawia własne

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>Dzień, w którym się zgubiłem</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym zajmuje się filozofia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania o charakterze filozoficznym 	charakterystyki bezpośredniej i pośredniej <ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych 	stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi
„Czy o tym śniło się filozofom?”. Powtórzenie wiadomości o wypowiedzeniach	<ul style="list-style-type: none"> tworzy różne typy wypowiedzeń stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi rozpoznaje równoważniki zdań odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Bogactwo człowieka mierzy się rzeczami, z których on rezygnuje”. Michel Piquemal, <i>Drogocenna perła</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza historię przedstawioną w tekście wypowiada swoje zdanie na temat wartości bogactwa 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa uczucia bohatera wskazuje przysłowie oddające sens opowieści rozpoznaje niektóre cechy przypowieści w omawianym utworze 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje symboliczne znaczenie perły uzasadnia swoje zdanie na temat bogactwa odpowiednio dobranymi argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przesłanie utworu omawia cechy przypowieści w odniesieniu do tekstu o perle 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny punkt widzenia na temat wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Kim był i czym się	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje orzeczenie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje orzeczenia 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie i poprawnie 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
wstawił? Orzeczenie o tym prawi”. Orzeczenia czasownikowe i imienne	<p>orzeczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej zna pojęcie <i>orzeczenie czasownikowe</i> zna pojęcie <i>orzeczenie imienne</i> 	<p>czasownikowe w zdaniu</p> <ul style="list-style-type: none"> wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu 	<p>utworzone przez wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika 	<p>używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów 	<p>wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach</p>
„Do «Czasu Snu», do początku początków”. Jan Parandowski <i>Narodziny świata</i> (fragmenty <i>Mitologii</i>)	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst i przypisy opowiada treść mitu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia imiona pierwszych bóstw wyodrębnia etapy powstawania świata opowiada o powstaniu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o powstaniu świata według mitologii wyjaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje walki bogów i określa ich emocje używa frazeologizmów mitologicznych w zdaniach odnoszących się do współczesności 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się w roli Zeusa interpretuje mit o czterech wiekach ludzkości
„Na początku było słowo...” Stary Testament <i>Księga Rodzaju</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst i przypisy wyszukuje w tekście informacje o poszczególnych etapach stwarzania świata 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa stwarzane kolejno byty opisuje świat stworzony przez Boga porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposób stwarzania świata przez Boga podaje cechy Boga wymienia przywileje i obowiązki człowieka wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz wskazuje podobieństwa 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła <i>Stworzenie Adama</i>

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			stworzeniem świata	między mitologicznym i biblijnym stworzenie świata	i wskazuje jego związek z tekstem biblijnym
„Szczęście do nas przybywa i podmioty odkrywa”. Rodzaje podmiotów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu podmiot zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i> zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>podmiot logiczny</i> zna pojęcie <i>podmiot domyślny</i> wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego rozpoznaje zdania bezpodmiotowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„W sprawach najważniejszej wagi”. List oficjalny – rady dla piszących. Dekalog św. Franciszka	<ul style="list-style-type: none"> czyta <i>Dekalog św. Franciszka</i> i analizuje jego treść czyta informacje o św. Franciszku rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> uogólnia treść zapisów kolejnych punktów <i>Dekalogu</i> w formie tytułów wykorzystuje informacje o postaci świętego Franciszka w analizie dzieła malarskiego wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego zapisuje poprawnie datę dzienną redaguje list oficjalny, 	<ul style="list-style-type: none"> określa odbiorcę słów św. Franciszka wymienia współczesne osoby kierujące się w życiu filozofią franciszkańską objaśnia pojęcia <i>język oficjalny</i> i <i>język nieoficjalny</i> analizuje budowę regulaminu redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie dekalogu analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie list oficjalny – oryginalny pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		korzystając z rad w podręczniku		<ul style="list-style-type: none"> redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny 	
„Życie ze szczyptą fantazji”. Pisownia zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>
„W sali muzeum piękne trofeum”. Przydawki	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami zna funkcję składniową przydawki 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„O prawdzie kilka słów prawdy”. Jan Twardowski, <i>Prawda</i>	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze wskazuje powtarzające się fragmenty wiersza wie, że prawda jest uniwersalną wartością 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia różne prawdy przywołane w wierszu określa funkcję powtarzających się słów w wierszu używa frazeologizmów ze słowem <i>prawda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki stylistyczne użyte do opisu prawdy objaśnia metaforyczne porównanie zna pojęcie <i>anafora</i> rozważa znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznaczných określeń wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi redaguje bezbłędne językowo opowiadanie –

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			wartości prawdy w stosunkach międzyludzkich	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu • używa ze zrozumieniem słowa <i>dogmat</i> 	oryginalne pod względem treści i stylu
„Z kim walczyli? Przeciw komu? Przyjrzyj się im po kryjomu”. Dopełnienia	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami • zna funkcję składniową dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami • wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy • rozumie zależność między stroną czynną i bierną czasownika a funkcją dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku • określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących i przeczących • celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Różne miejsca odwiedzamy i atrakcje przedstawiamy”. Rodzaje okoliczników	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu • zna funkcję składniową okoliczników 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami • wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny • nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Teatromania receptą na zdania”. Analiza zdania pojedynczego	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określone i określające • wymienia pytania, na 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<p>(podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik)</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami 	które odpowiadają wyrazy określające	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania 	<p>i notatki graficzne</p> <ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego
„Na ekranie – zdanie”. Zdania podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędnie złożone</i> ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdania podrzędnie złożone</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Melomani są wzywani”. Zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania współrzędnie złożone zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych rozpoznaje zdania podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów stosuje zasady interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu		
„Osobę, którą lubił, poślubił...” Zdanie podrzędne przydawkowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne przydawkowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne przydawkowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne przydawkowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym przydawkowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne przydawkowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Co o tym sądzisz? Jakie masz zdanie? Zróbmy wstępne rozpoznanie”. Zdania dopełnieniowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne dopełnieniowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne dopełnieniowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„W odległym świecie wiedzę znajdziecie”. Zdania podrzędne	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne okolicznikowe</i> zna rodzaje zdań okolicznikowych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych objaśnia pojęcie <i>zdanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych tworzy zdania podrzędne 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
okolicznikowe	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym 	<p><i>podrzędne okolicznikowe</i> na przykładach</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe 	okolicznikowe <ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym 	okolicznikowym <ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach 	okolicznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Przysłowie ci podpowie”. Zdanie podrzędne podmiotowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne podmiotowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne podmiotowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne podmiotowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym podmiotowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne podmiotowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Jest taki, że aż dech zapiera...”, Zdanie podrzędne orzecznikowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne orzecznikowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne orzecznikowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„I łaciate, i kudłate, przegowane i skrzydlate...”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzi • zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować • dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych • stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych
Rozdział 4. Piękno uchwycone					
„Pomiędzy nocą a dniem, pomiędzy jawą a snem”. Jerzy Harasymowicz <i>W marcu nad</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza epitety z wiersza • wyszukuje porównania dotyczące zwierząt • zna pojęcie <i>obraz poetycki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy krajobrazu z wiersza • wskazuje przenośnie mające charakter ożywienia 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły kolejnym zwrotkom wiersza • objaśnia znaczenie przenośni • rozumie wpływ środków 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera epitety najlepiej oddające istotę opisywanych obiektów • podpisuje ilustracje trafnie dobranymi metaforami 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>ranem</i>		<ul style="list-style-type: none"> określa cechy obrazu poetyckiego 	językowych na charakter obrazu poetyckiego	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>obraz poetycki</i> w odniesieniu do omawianego tekstu 	stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza
„Wkroczyć w językowy świat ze słownikiem za pan brat”. Słownik poprawnej polszczyzny	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych zna funkcję słownika poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika wyrazów obcych zna budowę słownika poprawnej polszczyzny wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny, korzystając swobodnie ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji
„Oryginalne obrazy malarza oryginała”. Bożena Fabiani <i>Moje gawędy o sztuce</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu okres życia artysty nazywa swoje reakcje odbiorcze dotyczące dzieł malarskich rozpoznaje w tekście zgrubienia wyszukuje w tekście informacje pozwalające naszkicować postać 	<ul style="list-style-type: none"> przycząca z tekstu fakty dotyczące życia i twórczości malarza przedstawia swoją opinię na temat prezentowanych dzieł malarskich wie, jaka jest funkcja zgrubień funkcjonalnie przekształca tekst 	<ul style="list-style-type: none"> określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście omawia pojęcie <i>zgrubienie</i>, odwołując się do przykładów z tekstu dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście wyrazy oceniające używa ze zrozumieniem wyrazów <i>subiektywny, obiektywny, pejoratywny</i> przycząca z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słownej

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Do ćwiczenia języka dobra jest fonetyka”. Powtórzenie wiadomości o głoskach i literach	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wyrazy na głoski i litery wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce odróżnia spółgłoski od samogłosek 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych
„Czarodzieje pędzla i pióra”. Rady dla opisujących obraz. Paul Cézanne <i>Martwa natura z jabłkami i pomarańczami</i>	<ul style="list-style-type: none"> ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku wie, co przedstawia martwa natura podaje podstawowe informacje na temat obrazu przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów wyraża opinię na temat dzieła malarskiego redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje elementy kompozycji nawiązujące do kształtu wybranych brył geometrycznych używa ze zrozumieniem sformułowań dotyczących techniki malarskiej redaguje opis obrazu, stosując różnorodne środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych zróżnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej
„Słowem malowane”. Maria Pawlikowska-	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu epitety oddziałujące na zmysł wzroku 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z malarstwem 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję uosobień użytych w wierszu przyporządkowuje różne 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje znaczenie przenośnych określeń porównuje dzieło 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
-Jasnorzevska <i>Olejne jabłko</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację liryczną w wierszu redaguje zaproszenie na wernisaż 	<ul style="list-style-type: none"> określa emocje osoby mówiącej 	środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki	poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice	wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza <ul style="list-style-type: none"> przedstawia w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury
„Miauczy, świszczy i zgrzyta? Na wesoło o tym, co w domu słycać”. Oznaczanie głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych
„Dźwięki, brzdęki, komfort maleńki”. Głoski ustne i nosowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>głoski ustne</i> i <i>głoski nosowe</i> podaje przykłady głosek ustnych i nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia głoski ustne od nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
				wypowiedziach	w różnych sytuacjach problemowych
„Sensacje i komplikacje”. Pisownia połączeń wyrazowych <i>en, em, on, om</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z połączeniami literowymi <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje połączenia literowe <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>
„Impresja na temat wdzięku”. Tadeusz Kubiak <i>W stroju z mgły</i>	<ul style="list-style-type: none"> omawia wrażenia czytelnicze po lekturze wiersza wskazuje w wierszu nawiązanie do innego utworu poetyckiego ogląda uważnie reprodukcje obrazów Edwarda Degasa wie, jakie utwory zalicza się do liryki 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację przedstawioną w wierszu wskazuje obraz, do którego mogą nawiązywać słowa wiersza i uzasadnia swój wybór wie, na czym polega przerzutnia opisuje nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki poetyckie użyte w opisie tancerki opisuje obraz z punktu widzenia młodego odbiorcy wyszukuje przerzutnie w tekście omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie metafory opisuje obraz z punktu widzenia przewodnika muzealnego przedstawia skojarzenia wywołane środkami poetyckimi określa wpływ przerzutni na rytm utworu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza wypowiada się na temat tekstu, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Żyją jak pies z kotem czy gruchają jak gołąbki”. Pisownia zakończeniami -ę, -em, -q, -om	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami -ę, -em, -q, -om 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń -ę, -em, -q, -om
„Mazur z przytupem miał wzięcie, kilka słów o akcencie”. Akcent wyrazowy i zdaniowy	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wyraz na sylaby prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem 	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym jest akcent wyrazowy określa funkcję akcentu zdaniowego 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje większość wyrazów stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wyrazy funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych
„Lubię popatrzeć sobie na czas, co gdzieś już pobiegł...”. Joanna Pollakówna <i>Stare fotografie</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zdjęcie stanowiące najlepszą ilustrację tekstu wymyśla i zapisuje dialog, który mogły prowadzić bohaterki wiersza zna funkcję pytania retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje okoliczności wypowiedzi osoby mówiącej określa nastrój bohaterki wiersza ustala, czego dotyczą pytania postawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza przerośnie obrazujące upływ czasu wyraża opinię na temat fotografii jako dzieła sztuki odpowiada na pytania z tekstu ocenia elementy istotne podczas fotografowania artystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia refleksje związane z wierszem dostrzega artystyczną kreację w fotografii dostrzega retoryczny charakter pytań z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza wyraża opinię na temat fotografii jako dziedziny sztuki, trafnie dobierając

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Jajko z bajkową niespodzianką”. Andrew Fusek Peters, <i>Agenci na deskorolkach. Nie byle co!</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> ogląda zdjęcie Jajka Konwaliowego i czyta informacje na temat jego twórcy wyszukuje w tekście wszystkie rzeczowniki nazywające klejnot relacjonuje zdarzenia dotyczące kradzieży klejnotu zna cechy powieści sensacyjnej i kryminalnej 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje Jajko Konwaliowe przedstawione na ilustracji rozumie, że słowa mogą wyrażać emocjonalny stosunek mówiącego do opisywanych rzeczy, czynności itp. rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie wyrażeń omownych objaśnia, w jaki sposób oszukano przestępcę 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w opisie przedmiotu informacje z tekstu określa, które rzeczowniki z tekstu mają pozytywne, a które negatywne znaczenie wskazuje informacje pochodzące spoza zamieszczonego fragmentu tekstu wyraża opinię na temat skuteczności działania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego jajko Fabergé uznaje się za dzieło sztuki rozpoznaje nacechowanie dodatnie i ujemne wyrazów, wskazuje znaczenia neutralne określa motywy działania wybranych bohaterów dostrzega i omawia elementy humorystyczne w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie
„Rozbite sejfy, skradzione dzieła”. Pisownia przedrostków	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy zawierające przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przedrostków korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni przedrostków i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Muzyka słowami zagrana”. Adam Mickiewicz Pan Tadeusz – Księga IV (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst i przypisy wymienia bohaterów wskazuje słowa pełniące funkcję refrenu zapoznaje się z pojęciami: <i>instrumentacja głoskowa</i>, <i>wyliczenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu przedstawia Wojskiego wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze opisuje instrument Wojskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście potrzebne informacje charakteryzuje Wojskiego wskazuje instrumentację głoskową i wyliczenie wymienia środki językowe służące do opisu gry na rogu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację ukazaną we fragmencie ocenia umiejętności Wojskiego określa funkcje środków stylistycznych użytych we fragmencie epopei 	<ul style="list-style-type: none"> wzorcowo prezentuje tekst głosowo, uwzględniając przerzutnie interpretuje tekst, wykorzystując wnioski z analizy utworu
Rozdział 5. Czas relaksu					
„Pod piracką banderą”. Robert Louis Stevenson, <i>Wyspa skarbów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu opisuje Wyspę Skarbów redaguje krótki list w imieniu kapitana statku wie, co jest tematem powieści przygodowej określa typ narratora występującego we fragmencie powieści 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu wyjaśnia, jakie wrażenie wywarła Wyspa Skarbów na bohaterach tekstu wzbogaca treść listu o relację z wydarzeń rozgrywających się u brzegów wyspy identyfikuje utwór jako powieść przygodową 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza na podstawie tekstu mapę Wyspy Skarbów wymyśla ofertę atrakcji turystycznych Wyspy Skarbów prezentuje bohatera w formie zapisów na karcie postaci gry komputerowej wie, czym charakteryzują się utwory zaliczane do epiki 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różne znaczenia słowa <i>skarb</i> określa oczekiwania bohaterów związane z wizytą na wyspie opisuje emocje i uczucia jednego z bohaterów ocenia akcję utworu i uzasadnia swoje zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i funkcjonalnie posługuje się związkami frazeologicznymi w opisie emocji bohatera utworu wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu piractwa internetowego opracowuje prezentację na temat motywu poszukiwania skarbów, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Wielkie bitwy, zwycięscy dowódcy”. Pisownia przyrostków	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy zawierające przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przyrostków korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni przyrostków i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przyrostków
„Ciemna i jasna strona Mocy”. George Lucas, <i>Gwiezdne wojny: część IV – Nowa nadzieja</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta fragment powieści, przypisy oraz informacje na temat serii filmów <i>Gwiezdne wojny</i> prezentuje główną bohaterkę i opowiada o okolicznościach jej pojęcia wyjaśnia, kim byli rycerze Jedi wymienia elementy świata przedstawionego pozwalające zaliczyć utwór do gatunku s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> zna cechy filmu kultowego rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze wie, co obejmuje scena filmowa 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza losy Republiki w formie tytułów rozdziałów kroniki opisuje bohatera reprezentującego siły zła redaguje notatki prasowe na temat katastrofy statku powietrznego obmyśla ujęcia do sceny bitwy kosmicznej 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>film kultowy</i> w odniesieniu do <i>Gwiezdných wojen</i> opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępnych do filmu określa znaczenie i rolę Czarnego Lorda w przebiegu akcji wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów
„Wśród wyrazów gości nie tylko	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków 	<ul style="list-style-type: none"> używa wyrazów i określeń synonimicznych w różnych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
wartości”. Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	i przeciwstawne	wyrazowych synonimy i antonimy	sytuacjach komunikacyjnych	synonimy i antonimy	językowe oraz wiedzę na temat podobieństw i różnic znaczeniowych wyrazów
„Na srebrnych ekranach”. Marcin Kalita, <i>Aktorzy leczą ludzkie dusze</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje notatkę ze strony internetowej do uzyskania informacji o serialu rozpoznaje komizm w wypowiedziach serialowych bohaterów czyta wywiad z aktorką telewizyjną wie, czym jest talk-show 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakie filmy zaliczane są do kina rodzinnego wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych określa tematykę wywiadu prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę serialu objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie wyraża własną opinię na temat aktorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>kino rodzinne</i> w odniesieniu do serialu <i>Rodzina zastępcza</i> odtworzy humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu
„Zrobić minę na widok miny”. Wyrazy wieloznaczne	rozpoznaje wyrazy wieloznaczne	podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych	używa wyrazów wieloznacznych	funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat wyrazów wieloznacznych
„W oparach absurdu	przedstawia swoje reakcje odbiorcze związane	wskazuje główne wydarzenie	analizuje fragment wypowiedzi bohatera pod	analizuje znaczenie imion bohaterów sztuki	opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
i wyobraźni”. Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Teatrzyk Zielona Gęś</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> z lekturą sztuki podaje imiona postaci podaje skojarzenia i związki wyrazowe ze słowem <i>osioł</i> wie, czym jest kabaret 	<ul style="list-style-type: none"> w prezentowanej scenie wskazuje elementy świadczące o funkcji scenicznej tekstu rozpoznaje cechy przypisane postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego zna podstawowe informacje na temat <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i> 	<ul style="list-style-type: none"> kątem poprawności językowej przedstawia reakcje bohaterów sztuki wyciąga wnioski na temat ukształtowania postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego wskazuje elementy humorystyczne w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia absurdalność wybranej sceny wskazuje element satyryczny w sztuce wyjaśnia wpływ środków językowych na przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i> – oryginalny pod względem treści i stylu objaśnia na podstawie informacji w <i>Słowniczku</i> funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego
„W słowach emocji szuka – trudna to sztuka”. Wyrazy nacechowane emocjonalnie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie zna pojęcia <i>zgrubienie</i> i <i>zdrobienie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście tworzy zdrobnienia i zgrubienia 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie 	<ul style="list-style-type: none"> używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słowne
„Kim będziesz i co zrobisz, kiedy kości się potoczą?”. Rady dla dyskutujących. Kazimierz Szymeczko, <i>Czworo</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje bohaterów realistycznych rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści opowiada o wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> określa charakter i rolę wszystkich postaci w powieści objaśnia sposób zmiany charakteru świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze wykorzystuje informacje o RPG w analizie świata przedstawionego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi wyraża opinię na temat

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>i kości</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • czyta rady dla dyskutujących • bierze udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunek literacki, do którego nawiązuje fabuła przedstawionej gry • rozpoznaje zwroty charakterystyczne dla różnych elementów dyskusji • formułuje poprawnie zbudowane argumenty w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy fabuły nawiązujące do literatury fantasy • wyraża opinię na temat RPG • formułuje właściwe kontrargumenty 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę bohaterów w rozwoju akcji • posługuje się ze zrozumieniem słowem <i>dezaprobata</i> • przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji 	wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska